

ΑΡΗΣ ΣΤΟΥΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

VAE VICTIS

Θυαί τοις ηττημένοις

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΗ ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Όταν ο Ρωμαίος στρατηγός και πολιτικός Κάμιλλος Μάρκος Φούριος (Marcus Furius Camillus) αντιτάχθηκε στον υπολογισμό τους βάρους του χρυσού των λυτρών, ο Βρέννος, αρχηγός των Γαλατών, έριξε το ξίφος του στην μεριά των σταθμών της ζυγαριάς προσθέτοντας επιπρόσθετο βάρος και λέγοντας τη φράση «Vae victis» δηλ Ουαί τοις ηττημένοις.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Η φράση «**οὐαὶ τοῖς ἠττημένοις**», (στη νεοελληνική: αλίμονο στους ηττημένους, ή τους νικημένους), είναι μια ιστορική λατινογενής φράση που κατά τον Τίτο Λίβιο (V, 48) λέχθηκε, το 390 π.Χ., από τον αρχηγό των Γαλατών, Βρέννο, τη στιγμή που, μετά από αντιρρήσεις των Ρωμαίων για το σωστό βάρος χρυσού που θα καταβάλλονταν ως **λύτρα** για την αποχώρηση των Γαλατών από τη Ρώμη, έριξε το ξίφος και τη ζώνη του πάνω στη ζυγαριά στο δίσκο των σταθμών αναφωνώντας **Vae victis**.

Για την ιστορία του θέματος υπενθυμίζεται ότι επειδή τελικά έλλειπε το 1/3 του απαιτούμενου χρυσού, οι Ρωμαίοι ζήτησαν *μικρή πίστωση χρόνου* προκειμένου να το συμπληρώσουν. Στον χρόνο αυτό επέστρεψε στο μεταξύ ο τέως φυγάς Μάρκος Φούριος Κάμιλλος επικεφαλής ανασυνταγμένων και ενισχυμένων δυνάμεων και, *κηρύσσοντας άκυρη τη συνθήκη*, σύναψε σπουδαία μάχη κατά την οποία διέλυσε τους Γαλάτες, ελάχιστοι των οποίων και διασώθηκαν. Τότε ο Κάμιλλος αναγνωρίστηκε και αποκλήθηκε από τον δήμο "πατέρας της πατρίδας" και "δεύτερος Ρωμύλος", δηλαδή κτήτορας της Ρώμης.

ΟΙ ΛΕΞΕΙΣ – ΚΛΕΙΔΙΑ

Vinco

Το ρήμα νικώ (Vinco) δίνει τα παράγωγα :victor, Victoria, victus victoreux, vaincre, vaincu, vittoria, Vittorio , Victory, «veni, vidi, vici», vincere, Vincenzo.

Αψίδα Θριάμβου

Ο θρίαμβος ήταν για τους αρχαίους έλληνες ύμνος προς τιμήν του Βάκχου, σε Κρατίνο· επίσης, όνομα του Βάκχου, σε Πλούτ., κ.λπ. Χρησιμοποιείται για να δηλώσει τον Ρωμαϊκό θρίαμβο, που ήταν τιμητική πομπή σε νικητές στρατηλάτες. Και ενδεχομένως με ταυτόχρονη διαπόμπευση των ηττημένων. Η διαπόμπευση ονομάζονταν από τους βυζαντινούς «άτιμος θρίαμβος» . βλ. και [#Καυδιανά δίκρανα](#)

Ζυγός

ζυγόν, τό και **ζυγός, ό**, (πρβλ. [ζεύγνυμι](#)), οτιδήποτε ενώνει ή συνδέει δύο σώματα· και συνεπώς, **I. 1.** ζυγός ή σταυροειδές ξύλο το οποίο προσδένεται μέσω του ζυγοδέσμου πάνω στον πάσσαλο που χρησιμοποιείται ως τιμόνι της άμαξας· είχε μάλιστα *ζεύγλας* (επιτραχήλιες θέσεις ή θηλίες) σε κάθε άκρο, μέσω των οποίων τα δύο ζεμένα άλογα, μουλάρια ή βόδια έσερναν την άμαξα ή το άροτρο, σε Όμηρ. κ.λπ· μεταφ., τό *δούλιον ζυγόν*, ο ζυγός της σκλαβιάς, σε Ηρόδ· *δουλείας, ανάγκης ζυγόν*, σε Σοφ., Ευρ· *επιτιθέναι τινί ζυγά τοῦ μή...*, με αποτέλεσμα να αποτρέπει..., να προλαμβάνει..., να μη..., σε Ξεν. **2.** ζευγάρι, σε Ευρ· *κατά ζυγά*, σε ζεύγη, σε Θεόκρ. **II.** κάθετο ξύλο που ενώνει τα δύο κέρατα της φόρμιγγας (*φόρμιγξ*), πάνω στο οποίο δένονται και τεντώνονται οι χορδές της, σε Ομήρ. **III. 1.** στον πληθ., τα εγκάρσια εδώλια που ενώνουν τις απέναντι πλευρές του

VAE VICTIS

πλοίου ή της λέμβου, οι πάγκοι των πλοίων, Λατ. transtra, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ.· σπάνια στον ενικ., σε Σοφ.· μεταφ., τὸ πόλεος ζυγόν, σε Ευρ. **2.** μεσαία σειρά των κωπηλατικών καθισμάτων σε μια τριήρη· μεταφ., οἱ ἐπὶ ζυγῶ δορός κρατοῦντες, αυτοί που βρίσκονται στην επάνω σειρά και κυβερνούν το πλοίο, σε Αισχύλ. **IV.** στρογγυλό κομμάτι ξύλου της ζυγαριάς, το οποίο τοποθετούνταν ως αντίβαρο στα προς ζύγιση αντικείμενα, σε Δημ.· η ίδια η ζυγαριά, ζύγι, σε Πλάτ. **V.** καρχασίου ζυγόν, κεραία που βρίσκεται στην κορυφή του ιστού στα πλοία, σε Πίνδ. **VI.** τάξη ή γραμμή στρατιωτών που έχουν παραταχθεί κατά πρόσωπο, αντίθ. προς τον στοίχο (την κατά βάθος παρατεταγμένη γραμμή των στρατιωτών), σε Θουκ. Πβλ. Φράσεις: εφ ενός ζυγού, τους ζυγούς λύσατε, ζυγηθητε και στοιχηθείτε. Του Έλληνοσ ο τράχηλος ζυγό δεν υποφέρει. Ο τούρκικος ζυγός. Οι ζυγίται. Σύνθετα: ο, η σύζυγος, το διαζύγιο, ο συζυγικός καβγάς, τα συζυγικά καθήκοντα. Ισοζύγιο, ισοζυγίζω, υποζύγιο, ομόζυγος δίδυμος. Ζευγάς ο χρησιμοποιών το αρτρον με ζεύγος βοδιών κατ επέκταση ο γεωργός. πβλ, η παπάς παπάς ή ζευγάς ζευγάς. Τοπωνύμιο Ζευγολατιό <ζευγολάτης<ζευγος + ελαύνω.

Ήττα

Από το αρχαιο ελληνικό ρήμα ηττάομαι της Αττικής διαλεκτού.

ήσάομαι, Αττ. **ήπτ-**, μέλ. *ήσηθησομαι* ή Μέσ. *ήττήσομαι*, με Παθ. σημασία, αόρ. α' *ήσήθην*, παρακ. *ήσημαι*, Ιων. *έσσομαι*, μτχ. *έσσούμενος*, γ' ενικ. παρακ. *έσσοῦτο* (χωρίς αύξηση), αόρ. α' *έσώθην*, παρακ. *έσσωμαι* — **1.** Παθ., είμαι λιγότερος από κάποιον άλλο, κατώτερός του· με γεν. προσ., σε Ευρ., Ξεν. κ.λπ.· με γεν. πράγμ., *ήσάομαι ρήματος*, υποτάσσομαι στη δύναμη των λέξεων, σε Θουκ.· *ὁ ήτῶτο*, στο οποίο αποδείχτηκε κατώτερος, σε Ξεν. **2.** ως Παθ., ηττώμαι, υποτάσσομαι, νικιέμαι, κατατροπώνομαι, συντρίβομαι· *ὑπό τινος*, σε Ηρόδ., Αττ.· επίσης, με γεν. προσ., σε Ευρ. κ.λπ.· *ήσᾶσθαι μάχη ή μάχην*, σε Ηρόδ., Δημ. **3.** υποχωρώ, ενδίδω, υποτάσσομαι, είμαι δέσμιος σε πάθη και επιθυμίες· με γεν., *ήσημένος έρωτος*, σε Ευρ.· *τῶν ήδονῶν*, σε Ξεν.· επίσης με δοτ., νικιέμαι, καταβάλλομαι από κάποιον, *ήδονῆ ήσώμενοι*, σε Θουκ.

Παραεπίπτον σχόλιον: η συνήθης φράση της ομιλούμενης «**σώνει**» που λέγεται με την έννοια «**αρκεί, φθάνει**» πιθανόν να είναι παραφθορά του **εσώθην** με την σημασία υποχωρώ, δεν απαιτώ άλλο. Ο Μ. Φιλήντας το θέλει από το «ισώνει» δηλαδή ισούται με το επιθυμητό.

Αναφορές

Νεκροὶ διὰ σοῦ ζωοποιοῦνται, ζῶν γὰρ τὴν ἐνυπόστατον ἐκύησας, εὐλαλοὶ οἱ ἄλαλοὶ πρώην χρηματίζοντες, λεπροὶ ἀποκαθαίρονται, νόσοι διώκονται, πνευμάτων ἀερίων τὰ πλήθη ἤττηνται, Παρθένε, βροτῶν η σωτηρία.

Ὁ Κανὼν τοῦ Ἀκαθίστου

Χρεμύλος: *τί δῆτά σοι τίμημ' ἐπιγράψω τῆ δίκη, ἐὰν ἀλῶς;*

Πενία: *ὄ τι σοι δοκεῖ.*

Χρεμύλος: *καλῶς λέγεις.*

Πενία: *τὸ γὰρ αὐτ', ἐὰν ἤττᾶσθε, καὶ σφῶν δεῖ παθεῖν.*

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ – ΠΛΟΥΤΟΣ 480

Θρίαμβος

[Δες το ομώνυμο λήμμα στην ΔΙΑΠΟΜΠΕΥΣΗ](#)

Καυδιανά Δίκρανα

[Δες το ομώνυμο λήμμα στις ΦΡΑΣΕΙΣ](#)

Λάφυρα

Βλ. παρακάτω [#Ρόμπα](#)

VAE VICTIS

Λύτρα

Ετυμολογία: Το λύτρον παράγεται από το αρχαίο ελληνικό ρήμα λύω. Συνήθως στον πληθυντικό.

Τα χρήματα που δίνονται για την εξαγορά αιχμάλωτου, για να λυθεί από τα δεσμά του. Τα ζητά ο κατακτητής, ο αιχμαλωτίσεως και τα καταβάλλει ο λυτηριος (Δηλ. ο λυτρωτής, συνήθως συγγενής ή πληρεξούσιος του αιχμάλωτου).

Ο Ιησούς είναι ως γνωστόν πολυώνυμος όπως όλοι οι καταζητούμενοι. Ένα από τα παρωνυμία του είναι «ο Λυτρωτής» γιατί μας έσωσε από το προπατορικό αμάρτημα από το οποίο δεν είχαμε ιδιαίτερη σκασίλα να σωθούμε. Τα λύτρα που κατέβαλε ήταν μηδαμινά έδωσε τη ζωή του αλλά μόνο για τρεις μέρες και έσωσε όλη την ανθρωπότητα. Φαίνεται ότι η δουλειά έγινε μίση γιατί πρέπει να βαφτιστούμε για γλυτώσουμε από το στίγμα που άφησε η ζημία που έκανε εκείνη η πουτάνα¹ η Εύα με το μήλο.

Ουαί

Σχετλιαστικό επιφώνημα της αρχαίας ελληνικής². Το λατινικό VAE (προφέρεται βάε στα εκκλησιαστικά λατινικά όμως μπορεί να γράφεται και UAE (προφέρεται ουέ)που είναι πλησιέστερο στο ουαί.

Να μη λησμονούμε και το τουρκικό συνώνυμο βαϊ βαϊ = vay vay αλλοίμονο, Αγγλικά alas (πρφ. αλός πβλ. Alas roog Yorik) Γαλλικά hélas.

Το ουαί αναφέρεται σε πάνω από 50 χωρία της Παλαιάς διαθήκης και είναι επίσης γνωστότατα τα ουαί της Καινής Διαθήκης

7 στην Αποκάλυψη

2 στις επιστολές

13 στο κατά Λουκά

1 στο κατά Μάρκος

8 στον Ματθαίο

Τα περισσότερα ουαί τα εισπράττουν οι γραμματείς και φαρισαίοι

Αν ο Ιωάννης της Αποκάλυψης είναι ίδιος με τον Ευαγγελιστή είναι άξιον σχολιασμού ότι ενώ στην Αποκάλυψη μας έχει τρελάνει στα ουαί (7) στο κατά Ιωάννων δεν αναφέρει ούτε ένα ουαί.

Ρόμπα

Η Φράση **γίναμε ρόμπα** (εδώ με την έννοια λάφυρο) είναι συνώνυμο του διαπομπευτήκαμε, γίναμε θέατρο.

Η λέξη ρόμπα εδώ δεν είναι η ρόμπα το ενδοοικιακό ένδυμα αλλά τα **ρόμπα**, τα **λαφύρα**, τα **κλεψιμαίκα**. Βλ. στη ΔΙΑΠΟΜΠΕΥΣΗ λήμμα [ρόμπα](#)

Εγκυκλοπαιδικά

Οι Ρωμαίοι επεφύλασσαν **ατιμωτικό θριαμβο** στους ηττημένους εχθρούς τους.

Μαζί με τους εξευτελιζόμενους περιέφεραν και τα λάφύρα, την λεία, τη roba.

Συνώνυμα

Πρέζα

Από το θηλυκό της μετοχής αόριστου του ιταλικού ρήματος *prendere* =*παίρνω*.

¹ Ητο πορνη διοτι πηγε με τον πρωτο τυχόντα!

² σχετλιαστικά (δηλ. όσα φανερώνουν λύπη ή αγανάκτηση): ιώ! ιού! ουά! οϊμοι! φεϋ! παπαϊ!

VAE VICTIS

Λέξη γενικής χρήσης. Οτιδήποτε παίρνουμε (άρα και ηλ. Ρεύμα, πρίζα, και δόση ναρκωτικών > πρεζάκιας, πρεζόνι) Αντίστοιχο το αρχαίο ελληνικό δραχμή από το δράττομαι.

Λεία

Από όπου και λεηλατώ , λεηλασία.

Λάφυρα

Λεία πολέμου. Ρήμα λαφυραγωγώ, ενεργεία : λαφυραγωγία ή λαφυραγωγήση.

Σπόλια

Λάφυρα. Κυρίως η λέξη χρησιμοποιείται για να δηλώσει αρχαία ερείπια ενσωματωμένα σε νεότερα κτήρια (κυρίως Χριστιανικές εκκλησίες).

Ετυμολογία: από το λατινικό σπολιάρε spoliare απ' όπου και το ιταλικό. Sprogliare = γδύνω και sprogliatrice λέγεται η στριπτηζού.

Σκύλα

σκῦλον, τό, κυρίως στον πληθυντικό τα σκύλα, σπλα που αφαιρέθηκαν από φονευθέντες εχθρούς, **σπολία**, Σοφοκλέους - Φιλοκτήτης 1428, 1431, Ευριπίδης Ιφινενεία εν Ταυροίς, Ηλέκτρα.7, 1000, Θουκιδίδης Ιστορίαι .4.134, SIG61 ; σκύλα γράφειν: αναγραφή των νικητών επί των όπλων των σκύλων όταν αυτά αφιερώνονται σε κάποια θεότητα. Ευριπίδου Φοινισσες.Ph.574; σκύλ' ἔδειξα Βακχίῳ Id.Cyc.9, πβλ. Θουκ..2.13, 3.57: σπανιότερο λαφυρα, σκύλον οἰωνοῖσιν Ευρ. Ελ.897, cf.Ρήσος.620, Δίων ο Χρυσόστομος 64.24; τὰς πτέρυγας . . τῆ Νίκη φορεῖν ἔδοσαν, . . σκύλον ἀπὸ τῶν πολεμίων Ἀριστοφῶν 11.9; σκύλον τὴν ὑπατείαν φέρεσθαι Πλούταρχος - Μάριος.9.

Παράγωγα

σκύλευσις, εως, ή, = σκυλεία, τάφου

Σκυλεύω,=συλῶ . Συλησις> ιεροσυλία>ιερόσυλος

Σταθμά

Το ξίφος του Βρέννου μαζί με τον αορτήρα μπήκε στο δίσκο με τα σταθμά του ζυγού για το ζύγισμα του χρυσού των λύτρων. Το αποτέλεσμα είναι αυτό που λέμε σήμερα επισήμως «λήψη περισσότερων μέτρων λιτότητας» κοινώς δε «φέρτε κι άλλα»

Ετυμολογία: από το σταθμαω ή σταθμω = εκτιμώ, υπολογίζω την απόσταση ή το μέγεθος. Όταν το λογιζόμενο αγαθό έχει το βάρος που ορίζουν τα **σταθμά** ο ζυγός **σταματά** να ταλαντεύεται και ισορροπεί.

Πβλ. Αστάθμητος παράγων, μέσος σταθμικός, ταλάντων, ταλάντωσης, ζυγοστάθμισης ,

Συνώνυμα: τα σταθμά λέγονται ζύγια και η φράση ήρθα στα ζύγια μου ή ήρθα στα ισα μου συνήλκα, δεν ταλαντεύομαι. Ζύγια λέγονται και παγκάκια του χαρταετού που του εξασφαλίζουν την ισορροπία. Βλ. [ζυγός](#)

Στήλη θριαμβική

https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_Roman_victory_columns
https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_Roman_victory_columns

VAE VICTIS

ταπεινώση

το επεισόδιο του vae victis, η διαπόμπευση μαζί με τα ροβα, τα καυδιανά δίκρανα έχουν σαν σκοπό την ταπεινώση και τον εξευτελισμό του ηττημένου.

Περισσότερα στο [ΥΨΟΣ](#)

ΦΡΑΣΕΙΣ

Vae victis

Για αυτή τη φράση αναφέρθηκα εκτενώς παραπάνω.

Una salus victis nullam sperare salutem

Μια σωτηρία υπάρχει για τους ηττημένους να μην ελπίζουν σε καμία σωτηρία.

[Virgil's Aeneid](#), book 2, lines 353–354.

Ουαί και αλλοίμονο

Επανάληψη δυο σχετλιαστικών επιφωνημάτων για έμφαση. Πλοηγούνται του χαρακτηρισμού μιας υποθετικής πρότασης «ουαί και αλλοίμονο αν ...»

Άλλα μέτρα και άλλα σταθμά

Όταν επί όμοιας περιπτώσεως εφαρμόζονται μεροληπτικώς διαφορετικά κριτήρια.

Καμαρώνω

Για το καμαρώνω, το Κρυφό καμάρι, [Καμαρωνει σαν Γυφτικο σκεπαρνι](#)

Καυδιανά δίκρανα

[δες την οικεία φράση](#)

Άμα σε βάλει κάτω όπως θέλει θα σε γαμήσει

ΧΥΔΑΙΑ, ΠΛΗΝ ΟΜΩΣ ΣΟΦΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΟΙΜΙΑ

ΣΗΜΕΡΙΝΟΙ ΣΥΝΕΙΡΜΟΙ

Βάσει του ρεπορτάζ του Βήματος 2/8/15 τα μέτρα, που ζητείται να υλοποιηθούν εντός τριών μηνών (Σεπτέμβριο-Οκτώβριο- Νοέμβριο), περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την αλλαγή νόμων του ΣΥΡΙΖΑ για τις επαναπροσλήψεις στο Δημόσιο και στα νοσοκομεία, για τις ρυθμίσεις μεγάλων χρεών (πάνω από 100.000 ευρώ), ακόμη και για τις επιδοτήσεις στην Ελληνική Βιομηχανία Ζάχαρης.

Από το πακέτο μέτρων που οι εταίροι θέτουν ως προϋπόθεση για την έναρξη νέας χρηματοδότησης στην Ελλάδα δεν λείπουν ακόμη η κατάργηση φοροαπαλλαγών στους αγρότες, η αύξηση της φορολογίας στους εφοπλιστές, ο περιορισμός των πρόωρων συνταξιοδοτήσεων, η μείωση της δαπάνης για επιδόματα θέρμανσης, «ακόμη και η μείωση του ακατάσχετου ορίου των 1.500 ευρώ από μισθούς και συντάξεις για όλους όσοι οφείλουν στο Δημόσιο και στις τράπεζες» αναφέρει το Βήμα.³

Έντονος συνειρμός με την προσθήκη του ξίφους του Βρέννου.

³ 2/8/2015

VAE VICTIS